

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZALLÁS:

Ó-vár Vizi-utca. 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint négyszer a.m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.
Ara évnegyedre 8 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorát először 7 kr, másodszor 6 kr, harmadszor 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr bélyegzőt. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál folkelés.

KIADÓ-HIVATAL:

Kővártúra, STEIN J. könyvkereskedése.

Közlöny. január 6-kán 1861.

(G. B. B.) Ha Esztergam határozatától, mely egyhangulag a 48-iki alapot szavazá meg, a fontos-ságot nem lehet megtagadni, és elismerést érdemlő, miszerint a békés kiegyenlítést elősegítő az 1848-ki választási törvények elvüli elfogadása és kifogástalan ajánlata által, betöltvén egyet azon üregek közül, melyeket a hazánkban 10 éven át tabula rasa gyanánt tekintése a trón és nemzet között alkotott: ugy Fejérvár is felette fontos lehet következményiben. Esztergam az elvet azután mondá ki, miután már a megyék közvéleménye a szerint nyilatkozott, s így azoknak határozatait sajátjává tevő.

A fejérvári értekezlet véleményét a megyék előtt mondja ki; de feladata ugy határozni, hogy azt aztán a megyék tehessék sajátukká.

Esztergamban a kérdés nem a volt, hogy új törvényt alkosson, nem lévén erre illetékes hely más mint maga az országgyűlés, hanem az, hogy a leendő országgyűlésre választandó törvényhozó testület tagjai választását a már meglevő törvények alapján kimondja; nem oly gyűlés volt, mely magát jogosnak ismerte volna el a hazai törvények felett vitatkozni; hanem olyan, mely azoknak mielőbbi érvényesítését eszközölje.

Fejérvárt is alapnak ugyanannak kell lenni, mi Esztergamban a 43-iki törvények mielőbbi életbe léptetése által; 47 nem lehetvén más alap mint által az 1848-ki események igen könnyen előidéztetnének.

Tehát mint oly bizalmi testületet tekintjük a fejérvári értekezletet, melynek feladata nem a meglevő törvény érvényessége felől tanácskozni, mint a mihez joga nincs, hanem a módokról, mely szerint életbeléphetessen a körülmények rohamától félre toltott törvényes állapot; ő nem határozhat, csak véleményez, s ezt csak a törvények szellemében teheti; a nélkül azonban, hogy tán a törvényektől eltérő vélemény legkevésbé is köteleznék az országot. Szóval: Fejérvár feladata a törvénytelenségről, melyben 12 évig valánk, a törvényesre átmenetünket előkészíteni.

Ott 48-nak alapuli kimondása másként formulázandó mint Esztergamban; mert ennek alapja nálunk csak is az unió. Ezáltal elismerjük mindazon törvényeket, melyeket az anyaország sajátjának vall, és melyeket az 1848-iki pozsoni VII. törvényezik hatáskörén belül mi magunk is már egyszer sajátunkká vallottunk. Ugy hiszszük, hogy miután a gyűlés azért lesz együtt, hogy a felséges király személyét értesítse arról, miszerint hazánkban is az egyedüli törvényes alap a 48-iki törvények életbe léptetése: egy Erdélyben mint külön országban tartandó országgyűlés szükségessége nem létezik; hanem az ország képviselői azon gyűlésre küldendők, és oly alapon választandók, a mint azt a legutóbbi törvény kiszabta, s a mint azt már 48-ban gyakorlatba is vettük; nem lehetvén 48, és az unió teljesedésben nem vétele által még sem 48 az alap. A különböző ajku nemzetiségek is garantiájakat e törvényben fölálhatják, választók és választhatóknál nem nemzetiség, hanem census levén alapul kitűzve; kivéven azokat, kik az előtt is e jogok részesei valának, kiknek elnyomásáról szó sem lehet; miután azon törvény nem öregbítette egyiknek sem hatalmát a másik felett, de sőt a választási törvények által olyakat is bevett alkotmányos részesekül, a kik az előtt a törvényhozás részesei nem valának. A magyar, szász, székely és román egyaránt tagjai a legislativ testületnek, ha az erre megkívántató kellekkel bírnak; sőt a 48-iki kolozsvári II. törvényezik oly szabadelvű, hogy a választásból teljesen kirekesztve nincs senki, minthogy a census alá nem jövők is közvetleg befolyának, községileg választott képviselők által. És így mindnyájan közösen vagyunk jogosulva a felettünk határozó országgyűléseken résztvenni, és érdekeinket ottan képviseltetni.

Az értekezlet, mely most fog tartatni, elő példája lesz ennek; képviselve leendének ott hazánk elemei, kicsinyben az igaz, de ugy véljük ugyan ugy leendének majd nagyban is a közös országgyűlésen. Az érdek mi egymáshoz csatol az unió által szilár-

dabbá alakul, ha szaporodik az egyesült hazai gyűlésen azok száma, kik a magyar érdeket képviselik, szaporodand azoké is, kik különböző ajku hazánkfiai érdekeit hordják szívükön; mert mindazon népfajok, kik Erdélyben lakozók és honpolgárok, az összes magyar hazában is képviselve lesznek, s amott szintén testvéreikre találunk; és csak is azon abnormis állapoton lesz ezáltal segítve, hogy ugyanazon egy korona fedezete alatt álló, ugyanazon egy érdekű és faju nemzetek, nem külön országban laktak, s nem szétforgácsolt erővel cselekednek. Reméljük, hogy Fejérvárott, noha ott csak az országot jogilag éppen nem kötelező értekezlet fog tartatni; mindez fel-fogva leendő következménye más nem lehet, mint-hogy az unió kimondatik. Kimondatván pedig, ő felsege teljesedésbe veszi, erre mutat, hogy ne menjünk tovább a Vojvodina reincorporációjá is. — A kormányzás, mely egykor a győzelem mómorának fényétől megvakitva, a népek óhaját nem vevén tekintetben elszakítá a Vojvodinát az anyaországtól, most az idők viszontagságain okulva visszacsatolta azt, és visszacsatoland bennünket is.

Kővárvidéki román szózat.

Ma Kővárbán így dalolnak:
Adjon Isten jobb jövőt
A románoknak s a magyaroknak!

És valóban, így is kell köszöntetünk egymást külsőben az új évnek.

Mióta Gelu sirba szállt, soha még ily esztendő nem viradott reánk.

Kilencszáz esztendőig a szolgaság, 12 esztendőig az abszolutismus nyomta nyakunkat, testünket és lelkünket.

Azért oly bus nótaja a románoknak s azért oly zokogó népdala Kővárbus.

És most, az alkotmányos élet új hajnalán, januusi arccal áll a román, borzadva tekintve a múltak millió kínjainak rémsírjára; s magasztos reménnyel nézve a jobb jövő borus tükreiba.

Éppen tehát most, midőn ily nagy, ily titkos, s mégis ily reménydus jövődönök megynék elibe mi, a két testvérhon s különösen Kővárvidék románjaihoz intézzük keblünk szentélyéből eredő bonfias szózatunkat.

A bukott rendszer meg nem esüggő apostolai soha, tán 1848-ban sem ipakodtak oly feszített erővel tévnytra vezetni a népet s különösen az erdélyi románokat, mint most.

Az október 20-diki diplomának, alkotmányos életünket visszaállítani ígérő szavait, nemcsak idegenek, de tudós s magosabb műveltségű románok, kik velünk egyfajtájú anyától születtek, egy nyelvet beszélnek s egy kereszt alatt imádkoznak, akarják előttünk elhomályosítani, s nemcsak magán körökben, de nyílt hírlapítéren is, a román nemzetiség s nyelv lobogója alatt, minket a magyaroktól s Magyarbontól elszakadás tévnytra vezetni. Tekintsünk csak körül:

1) Egy cikket olvasunk közlebből a „Gazetta“ 52 ik számában *) u alírással a Szilágyból, a következőkéféjezekben: „Nemely könnyelmű magyarok azt beszélik: Kraszna, Közép Szolnok megyék és Kővárvidék, mint visszakapcsolt részek tekintetnek. Ha ez rólunk, nélkülünk végbevitetik; ezt az osztrák románok, általános méltatlanság nélkül nem nézendik“ stb. stb.

Legyünk igazságosak, ez ilik egy irodalmi téren álló románhoz!

Nem a könnyelmű magyarok, hanem mi a szűkkeblű egoismust levetkezett románok mondjuk azt, hogy ezen két megye s Kővárvidék, mint visszakapcsolt részek tekintetnek, mert levélváltásaink igazolása mellett, mi mindnyájan élő tanuk vagyunk, miszerint 1846-ban István főherceghez Nagy-Károlyba küldött követünk kérelmére, 1848-ban mindkét megyének törvényes visszacsatoltatása után Kővárvidék is, báró Wesselenyi Miklós akkori királyi biztos által, S. Berkesen az összes kapitányság minden népei kitörő öröme, magasztos ünnepélyek közt végrehajtatott.

És már ezen historiai tényért, mely nem rólunk, nélkülünk, hanem rólunk általunk bajtatott véghez; ugyan melyik erdélyi, vagy kővárvidéki román méltatlankodik? Senki más, mint egyes egyedül az ő szilágyi osztrák románja, ily ráczájú románról pedig soha mostanig nem hallottunk.

Tudja meg ciklikör, hogy mi képesek vagyunk foglani az ily törvényes tényeket megtérni törekedő cikkek csabutra vezető irányát; de nyilvánítjuk azt is, hogy nem Pándora szelencze s nem Éris alma többé köztünk az ily cikkek, és hogy a szabadság éden kapuján 1848-ban belépett román nemzet oda mivelődött, hogy az többé egyetlen szilágyi osztrák román cikkek izgatására sem ragadja ki széles tisztoje hüvelyéből rezes nyúlt kését, saját ifjú szabadsága legvilkolására.

2) Azt is mondja ezen cikkek, hogy a a partium a *) Mi nem szólnak a „Gazetta“ tabula rasara épített felegvárakhoz; de öökököl a rért nem tagadjuk meg. Szerk.

kormány által visszacsatoltnak tekintetik: ezáltal a román nép politikai önállósága alá lenne ásva.

Ezen nyilatkozata ciklikörnek, az ő idők történelmeiben roppant járatlanságát tanúsítja.

Hát emelkedett-e föl a civilizatio jelentékeny lépcsőjére, és virágzott-e föl valaha nemzet, mely a separatismus önző politikájára állapítá állama sarkitását.

Csak a néptömeg számát, vagy tán az anyagi és szellemi erőt is kell tekinteni az állambölcsnek ott, hol egy nemzet politikai önállóságát akarja vizsga szemekkel kutatni? S már ezen mindenekeftől két tényező Erdélyben, vajjon a román, vagy magyar nemzetiségeknél van-e meg?

Bizonyára amannál a szám, ennél az anyagi és szellemi erő van. Ha ezen szentháromságban össze nem olvad a román és magyar; nincs boldogsága és tölve sem a magyarnak, sem a románnak.

1848-ban a lovasias magyar nemzet felkarolván a román ügyet, hősiesség jóbja fűzte e nemzetet, s mint szerelmes levente, aráját, vezette bé az alkotmányos szabadság fényes csarnokába. A ferde irányú hírlapi cikkek s oktan szájbősök miatt megtört a legnemesebb akarát. És ime, 12 évi szenvedés és nyomorúság nyomta különbség nélkül a román és magyart.

Oktober 20-kán újra ütött a Szent István magas tornyában a szabadság Európa hangzatu nagy órája; e diadalt a magyar vitta ki s mégis újra nyújtja felénk jobbját, de már most nem mint szolga, hanem mint szabad néphez — az 1848-ban szentesített unio alapján nyelvtünk, nemzetiségünk s politikai önállóságunk szabadságát akarja a magával egyült a felség által örökre szentesített. Hazug próféták, farizeusok és hamis írástudók után hallgatva, ismét visszalökjük e lovasias kezét?

Isten mentsen! tán csak nem akarjuk senki papjának kedviért magunk s gyermekeink lábait újra a Bach és Bruck-féle kezek által kovacsolandó türelmetlen szolgaság keresztvasába veretni.

Románok! a felénk kitarult hősi magyar kezét szorítsuk hön szívünkhez és mondjuk egy szívet lélekkel:

„Unio, nemcsak a két visszakapcsolt megyében és Kővárbán, hanem unio az egész országban, unio in capite et membris.“

3) Telvük a „Gazetta“ lapjai azon méltatlanságok s szenvedések tömött sorairól, miket a magyarok egy ezred év alatt a románokkal elkövettek. Vannak oly nyilatkozatok is, hogy ha unio lesz, a magyarok ragadnak el minden hivatalokat s e téren háttérbe szorítják a románokat.

Amannak nem a most élő loyális magyar ivadéka oka, hanem az őskor önző szelleméből kifolyó hübéri rendszer — és éppen ezt törlőtte az 1848-ki jeles országgyűlés örökre és megmósolhatatlanul a mi szabadságunk s politikai önállóságunk alapítására.

A mi pedig ezt, t. i. a román nemzet hivatalokból kiszorítását illeti, azt mondjuk:

Soha sem Erdélyben, sem Magyarhonban a román nemzet s annak hivatalképes fia a magyarok által a hivatalteréről leszoritva nem voltak. Ezt csak a bukott bureaucratikus rendszer salto mortaleján álló nagyságos román atyánkfiai prédikálják.

Élő tanuk vagyunk mi kővárvidéki románok, hol leginkább román ajku megyében 1848 előtt is a hivatali többség mindig románokból állott, és példa Hunyadmegye, melynek kebeléből emelkedett a hon legmagas hivatali pályájára a román eredetű Nopcsa.

Egyébaránt az ily hírlapi cikkek az okosság censuráján alól állván, czáfólatot sem érdemelnek, s éppen azért nyíltan kijelentjük, hogy e tárgyra vonatkozó s ezután irandó semmi névvel nevezendő polemiaha nem veyülünk, de ennyivel tartozunk az igazságnak.

Továbbá, minthogy mi kővárvidékiek magunkat törvényesen visszakapcsolt részeknek tekintjük; addig is mig Erdély unioja meglesz, felkérjük kanczellár ő méltóságát, méltóztassék nekünk mielőbb főispánt nevezni ki, hogy szabaduljunk meg mi is valahára ez új évben az ő rendszertől. Ez állomásra nézve köztünk, Mihály Gábor, Budah Sándor vagy Ujfalusi Miklósban öszpontosul a közvélemény.

Többen.

KÜLÖNFÉLEK.

— Folyó hó 5-kén este tájt a városunkon keresztül futó nagy Szamos árka a környékben létező lakosság rémlőtére igen magasra feltöltött, a megrekedt jégzaj miatt. Az átjáró hidak egy hirteleni olvadás veszélyének vannak kitéve. A vízmenten első lakházakból, különösen a kétvízközi tized alsó részét több n elhagyaták házukat és lakásukat. 6-kán délután az idő lanybult; nagy a félelem a hirtelen olvadás miatt. Az előjáróság a veszély elhárítására mindent megtett. Nagy számú erő rendeltetett ki a torlaszalakban feltölt jégcsomók elhárítására, ez intézkedés tettezt Szamosfalva, Szent-Miklós és Apahidán is. Folyó hó 7-ke délutánján még mind egyformán mutatkozott a jégállás. Elaggott vénemberek nem érték a Szamost ily fenyegető állásban, s előadásai szerint elődeiktől sem hallottak ilyesmit. Az eseményeket figyelemmel kísérik, s addig is számtalan nyomorult család és polgári közbiztonság érdekében és nevében kérjük az előjáróságot a vész elhárítására mindent elkövetni.

— Helybeli kereskedők Tanifer János és fia, kik több éveken át kész fehérműtűkkel kereskednek, ebbeli üzletük-

hez egy valóságos gépet hoztak, mely bámulatos gyors, pontos és jó varrása által az eddig oly költséges fehérmű varratát sokkal olcsóbbra szállítja le, s remélhető, hogy a varratás költségét felül is beértheti a gép által, a mi például egy kibazsátásnál idő és költség tekintetében nem kis fontossága. Ez tisztelettel virágzást kívánunk és a közönség figyelmébe ajánljuk.

— Kaiser Ernőné, szerződése kitételével visszautazott Pestre, miután a színházi közönség koszorúkkal s versekkel fejezte ki irántai méltánylatát. Reménytelenül lehet a művésznőt tavasszal ismét láthatni színpadunkon, a mi igen örömdetel volna, mert mint drámai énekesnő b. erdő. leg betölti. Éneke tiszta, szabatos; csaltangok hatni abban, sem tapskereső czikornyákkal nem fordít el a zenét. Színpadi játéka szerény és mint minden coquette-től. A mint halljuk most egy fiatal coloratur énekesnő van szerződve, Szabó Ida, ki Olaszországban Salvi iskolájában tanult. Mondják, hogy Hollósy Kornélia által van ajánlva az itteni igazgatóhoz, s ez kezességül szolgál a fiatal hölgy képességére nézve, kit különben színpadi működéséről ekkorig a hazai közönség még nem ismerhet.

— A múlt napokban vetjük a Pompei szerkesztése alatt álló „Magyarország” című nagy napi lap első számát, mely mindezt kétszeresen kedvesen lpett meg, egyszer mert programjában határozottan kimondja, hogy Erdélyt e kis országot Magyarországgal egynek tartja, mint a melyet a nemzetnek országgyűlésileg nyilatkozott akarata csatolt az anyaországhoz, masszor, mert egy cikket hoz Horn-tól e langosult menekülttől, a ki Ausztria eddigi rendszerét a világirodalomban férfiasan támadta volt meg, s kinek egy rópirata diplomatiai tárgyalásokra is adott alkalmat. E szerint a Királyhágón túl a valódi sajtószabadság hajnalát látni felpirulni, melynek fényénél a száműzött is szelleme által hazájára nézve láthatóvá válik. Hozza vissza őket mindnyájukat a minél előbb bekövetkezendő kibékülés nagy és örömteljes szempillantása! — Horn cikke nagy elismeréssel szól a magyar lapok magatartásáról, mely oct. 20 dika óta annyi éretteget mutatott, hogy a versenyt bátran kiállja a legfejlettebb s legszabadságú országok napi sajtójával; az octoberi diploma nem adta vissza a lapoknak a törvényes szabadságot, de ők visszavetk, nem esedeztek, hanem cselekedtek, s volt elég bátorságuk bátrának lenni. E tekintetben — írja Horn — a magyar sajtó nem kis mértékben túltett az itteni (párisi) sajtón, melynek a nov. 24-iki francia császári rendelet szintén szabadabb mozgást engedvén rajta állott, habár saját veszélyeztetésével, nagyobbra tört. Irja, hogy hírlapjaink magatartása nemcsak távolban élő hazáinkat, de minden külföldi művelt körtől is, kik annak magatartását kivonatol s jelentések után megítélik egybangu elismerést nyert. Cikket így végzi: „A magyar hírlapirodalom nagy többségének eddigi magatartása azon biztat megnyugtásra ad okot, hogy a közel jövőben bekövetkezendő nehéz és fontos események alkalomával teljesen méltónak tanúsítja magát feladatahoz.”

— Hivatalosan beiktatott a következő nyilatkozat: A Magyarországon megjelenő „Idők tanja” című lap, s utána a „Pester Lloyd” a minap egy tudósítást küldt Erdélyből, a melyet aztán több lap utánközlött, s a melyben állítatik, hogy egy csik-szerdai földész, miután más eszköz nem talált adója kifizetésére, saját fiát 10 frtért eladta, s az őt szüzet az adóhivatalhoz beszovalgattatta. Hivatalos nyomozás szerint e hír a tényállás teljes elferdítésén alapul, s a bizonyított eset minolta egyszerűen a következő: 1858 január havában Cs.-Szeredai egy kalácsa alkalmával, midőn a pálinkaivás nagyban folyt, részegességről ismert, s akkor is

mámoros állapotban volt, cs.-szeredai lakos K. K., a kinek nagy számú családja van, magtalan rokona Sz. J-nek azt nyilatkoztatta, hogy gyermekei közül egyet szívesen átengedne 10 frtért, mire ez K. K.-t szaván fogva a 10 forintot valóban kifizette s az egyik gyermeket magához vette. Másnap azonban a mámoros állapotban tett vásárt a gyermek anyja elrontotta, a 10 forint Sz. F-nek visszafizettetett, egy-szersmind azonban ez esetről a cs.-szeredai városi hivatal jelentést tett a törvényszéknél, hogy az további hivatalos eljárás tegyen.

— Az „A. A. Z.” tudni akarja egy bécsi levelezőtől, hogy birod. tanácsos Maager urnak Bécsben mulatása valamely miniszteri tárczával volna összefüggésben. A nevezett ur dec. 27-kén jóhosszu audientian volt a felségnél.

A Konstantinápolyban megjelenő „Byzantia” értesítése szerint Klappa onnan elutazott a Duna-főtelemségeibe.

— Horn közlebről ismét egy rópiratot adott ki: „La Hongrie en face de l'Autriche” című alatt. E rópirat érdekesnek tartjuk alapvonásaiban ismertetni, addig is kiemelve, hogy ennek célja bemutatni először azt, hogy a magyarországi mozgalom mostani phasisa legitím, s a magyaroknak törvényes joga van az oct. 20-iki engedményekkel meg nem elégedni, másodsor czéja megnyugtati azoknak félelmét, kik attól tartanak, hogy Magyarország könnyen fogja kibékelni Auszriával. Horn az emigratioi tolla ugyszólva, s e rópirata nagy világot vet azoknak nézeteire. Ugy látszik, hogy ők 1849 mellett állanak ugyan, de a nemzet akaratát tisztelik s resume-jében az író úgy nyilatkozik, hogy ha Magyarország mégis közmondásos nemes lelkiségénél fogva kibékül, az, csak az 1848 diki törvények feltétlen visszaállítása, csak a restitutio in integrum alapján teheti. „Kevesebbel megelégedni több volna mint hiba, több mint bolondság. Magyarország ez esetben vétkeznék a szabadság, vétkeznék az európai béke ellen, elkerülhetlenné tévén a legnehezebb bonyodalmak bekövetkezését. Ezek a rópirat zárszavai.

— A „M. O.”-nak Bécsből jan. 1-jéről írják: Gróf Teleki Prágából ide kísértetvén, tüstént átadott az itteni országos törvényszéknek. Még ide érkezése napján, dec. 30 kán vallatáshoz fogott a törvényszék. Azonban a kikérdezésnek csak az az eredménye lön, gróf Teleki kijelenté, miként illetékes bírójának minden kérdésére kész felelni, de az illetéktelen bécsi törvényszéknek nem felel. Tegnap a törvényszék elnöke személyesen látogatta meg a gróft s megkérte őt, hogy öltözködjen feketébe s a várakozó bérkosin menne vele a csász. palotába. Itt a gróft az elnök ur a csász. appartamentba vezette, hol őt a császár szárnysegédei fogadták. Nemsokára a gróf a császár kabinetjébe vezetteték, hol a császár környezve a magyar ndvári kancellár b. Vay és az első szárnysegéd, Crenneville altábornagy által, várt reá. A gróf nyájasan fogadták. A császár értesíté a gróft, hogy bár ismeri értilletét és tetteit, mégis a kibékülés és bocsánat érzeténél enged s visszaadja teljes szabadságát, megvárva tőle azt, hogy elveit és obajátait eszentül csak az alkotmányos uton igyekszik érvényesíteni. A gróf ily feltétel mellett a köszönettel fogadta szabadságának visszaadását. A „W. Z.” tegnap száma nembivatalos részének e pontra vonatkozó állítása így értelmezendő. Teleki gróf egyelőre Bécsben szándékozik maradni s tegnap a „Károly főhg”-hez címzett szálloda éttermében mulato ismerőseit megjelensével lepte meg.

Néhány szó a „Divatos lányka” című beszélyre. *) Azon epés kifakadásokat, melyekkel a címzett beszély írója bevezető soraiiban a nomenet illeti; részint tán

*) E beszély megjelent Göröknti idei „Országos naplár”-ban.

jobb lett volna elhallgatnunk s megnyugodnunk abban, hogy az egész, egyesek hibái miatt elkecseregett kedélyű fiatal ember elmeszélésénye, ki midőn ama sorok írásához fogott, oly izgatott állapotban lehetett, hogy nem várhatvaz érzelmei lecsillapultát, azoknak forrongó árjaiba mártá tollát.

Ha „fanyar szívünkben” megérne egy kis „nemesebb érzelem”, valóban szánakozásra indítana annak meggondolása, hogy mily keserű érzelmeket okozhatott íróban a nemünk romlottsága feletti elmékedés. De minthogy szánakozni nem tudunk, és sokkal „önzőbbek” szeszélyesebbek s büszkébbek” vagyunk, sem hogy az ily kivételt nem tevő kimélytelen megtámadásokat hallgatva tudnók tűrni, jött legyen az bár kitől, s bár mi okból, legyen szabad felszólalnunk, ha csak azért is, mert hallgatásunkat némely elfogultak még elismerés jeléül vehetnek.

Megbocsát tehát a beszély írója, ha túlléptünk „gondolatvilágunk szűkkörűségén”; s megkísértjük élvezet-ni azon tévutról, melyre felingerült érzelmei árjai ragadhaták.

De minekélőtt ezt tennők, hadd idézzünk néhány sort kedvelt regényírónk B. Jósika M. „Az első lépés veszélyei” című regényéből. Többek között így szól a kitűnő emberismerettel, s bő tapasztalatokkal bíró szerző:

„Szerencsére honunknak, a legrégibb kortól a jelen idő-kig, nincs oka pirulni hülyejeit. Nem mondjuk, hogy hibás, selejtes, megromlott, talán elvetemült emberek nem volnának hazánkban is mint mindenütt; — hanem a nagyobb számról, hízegés és nagyítás nélkül ki lehet mondanunk: hogy valakiről azt állítai: „Ez igazi magyar asszony, vagy leány!” színt oly dicserét most, mint az volt ősapáink korában.”

„Ez okon nyugodt lélekkel tárhatjuk fel olykor a ferdésegeket is, ha őszintén felismerjük, hogy ezek kivételek, mert hiszen nem egy közülünk tudja, mit bír a férfi egy igazi magyar nő szívében. . . .”

„Minden osztályban van jó, nemes, követésre méltó, olykor kitűnő; s nincs az a helyzet az életben, melynek tanulmányozása, nem rejtene oklasi kincset magában. De ennek előfeltétel s elfogultságtól ment tanulmányozásnak kell lenni, s olyannak, mely ábránd, ráfogások, s gyűlöletesség nélkül — valót ad, elmesterkelt költött élet helyett.”

Vajjon ezen sorok értelme, s az említett beszély írója nyilatkozatai között mi a kitűnőség? Hadd hasonlítgassuk kissé össze: azt mondja a tisztelt író, hogy „nyugodt lélekkel tárhatjuk fel olykor a ferdésegeket is, ha őszintén felismerjük, hogy ezek kivételek.”

Igen de a „Divatos lányka” írója nem ismer semmi kivételt; s éppen e kivételt nem tevő tulzott általánosságtól várja a hatást; kertülvén alkalmat adni arra, hogy valaki avval hizelegessen magának, hogy ő nem tartozik a kivételek közé.

E föllépési modor megtette ugyan a hatást, csak hogy nem olyat milyenne számítha volt. . . . Mert a helyett, hogy lehangolva s megsejgyentülve éreznők magunkat, — e méltatlankodás csak felbátorított a szólásra, s erősbíti azon önértet, mely a magyar hülyget megilleti.

Nem azt akarjuk bizonyítani, hogy nemünk egyáltalában ment mindazon hibáktól, melyeket alkalmunk volt élénk állított mikroszkopikus alakjokban láthatni.

Oh nem! sőt őszintén felismerjük, hogy vannak hibák, selejtes stb. emberek hazánkban is mint mindenütt. De ha már valaki mentorként lépik fel: ohajdandó volna, hogy ezt a fentebb idézett sorok értelméhez hasonlóan tegye: t. i. különböztesse meg a jót a rosszól, kiemelve mindketőt érdemök szerint. Így legalább ment lenne azon kellemetlenségől is, hogy szándékában személyes elfogultságot gyanítasson. S távol attól, hogy az érdeklettek kegyeletét elvesztendő, még növekednék mentori tekintélye.

TÖRÖKHON HANYATLÁSA.

B. Orbán Balasz-tól.
(Folytatás.)

Kis-Ázsiában megjelenéseiket egy lovasias tény által tették emlékeztetéssé, ugyanis két egymással harczoló hadserget találván Erthogrul, 444 könnyű lovassal a kised s hanyatlani kezdő hadserget segíté győzelemre. Ez Allah-ed-dinnék az coniumi Szeldzsuk szulánnak volt tatárokkal küzdő hadserge. S a nagy szultán elismerésül a népével hontalan helyőgről Erthogrulnak birodalma határain lakbelyet jelölt ki, s egy a görögökön az Ermini szorosán kivított győzelem után Allah-ed-din birodalmának a görögök elleni védelmét Erthogrul népére bízta.

Igy ütött a kegyelemből nyert Tumanioszi (Tumnos) és Ermini (Morienus) hegyláncokon tanyát a harcias kis nép, s már Erthogrul fia, a harcias és mévelt lelkű, a nagy szultán udvarában nevelkedett Oszmán, a görögöket kisorjítja csaknem egész Kis-Ázsiából, s nemsokára Allah-ed-din balálával vagy (Shollak-Tádé szerint) az őt csak néhány nappal túl élő fia Gházij-ed-din általi megvergetése után, az elvenült szeldzsuk birodalom összeomlolván, annak az ország nagyjai között felszoltott tartományait Oszmán részint szép móddal s népek rokonszenvét megnyerő modorával, részint a fegyver hatalmával meghódította, s midőn halálkölő atyjához fia Orkhán azon hírrel sietett, hogy az ő hatalmával sokáig daczoló Brusa be van véve, akkor már a birodalomalapító Oszmán nevével Oszmánliknak nevezett törökök Kis-Ázsiá nagy részének urai voltak.

De az uralomra hivatott törzs nem sokáig maradhatott Kis-Ázsiában elszigetelten, ezen nép két birodalom, két elévült s zsarnoki irányú miatt a népek előtt utaltá vált császárság, két a vétek, az elerkölcselenedés tengerében elsüllyedt állam közé ékelte bé magát, s a feloszlás ezen elemei között bivatva volt, mindkettőnek népeit magához öleli.

A szeldzsuk birodalom legtöbb tartományai már elismerték az Oszmánlik felsőségét, s ezen hódítást nem annyira a fegyver, mint a rokonszenv, mint az egybittetés alapján nyerte Oszmán. Már Brusa Hannibál bízke városa, az Olymp szép jegyese, a kivihatatlanak hitt Nicoea az askaniai tónak Byzanczal vetélkedő ragyogó városa, s Bythinia fővárosa, a Diocleian lakta fényes Nicodemia talán már Oszmán felhőldja tüdőöklött.

Brusa lett gyűlöthelye a muszmulmánok értelmiségének, itt titított tanyát az Iszlámnak még most is birneves költői, szeikjei, történetészei, szent emberei, Brusa lett gyűlöthelye a muszmulmánvilág szellemi életének, s mint feljebb is említett, inkább a szellemi hatalom mint a durva erő volt az, mely a szeldzsuk birodalom 10 deiséget Oszmán trónja körül csoportosította.

De még állott nagy Constantín öröksége, állott a hét domb bízke városa, a Bosphor eztist hullámaiból kiemelkedett tüdőrvár, ott ültek még nagy Constantín fenyesztett trónjában az elfajult, az elvetemült görög császárok, onnan zsarolták és fosztogatták a mindig forrongó s szabadságra törő népeket. Er alma volt, melynek le kellett hullania, s midőn Orkhán az Olymp előhegyeiről az ő róla nevezett Ghazili-daghról (győzelmes havas) Brusa ostromát rendezte, hódító szempillantásokat vetett a távol kideből feléje kaczeron tekintő Byzanczra, a pontus eztist szalagján tüdőkök gyémánt csatrára. A márványtenger tüdővárosának fénylő kúpjai oly hívólag integetének Oszmán hős fia felé, hogy ő hívé, miként atyjának jós álmát ő fogja létesíteni, hogy ő van hivatal, hogy a két zaphir és két smaragd közé foglalt gyémántot, a világalom jegygyűrűjét ujjára buzza.

De lá Orkhán lelke hódítás után vágyott, testvére Allah-ed-din az új birodalom fővezére s első diplomatája tudá ezen harczozást fűkezné, a csak most alakult népek törvényeket, a csak most alakult birodalomnak

népek igényeit kielégítő s azok ragaszkodását biztosító szerkezetet kelle adni, s ezen nagy munkát a nemeslelkű Allah-ed-din bámulandó ügyességgel vitte ki, legelőbb is fel-fogva a rendezett financia nagy szerepét egy államban, az Oszmán szultánok nevét viselő pénz veretett, az öltözetet rendezte s határozta meg, s a mi legjelentékenyebb volt a hadserget szervezte és pedig ő szervezte a legelső állandó fizetéses hadserget, egy egész századdal előbb mint azt VII. Károly — hihetőleg a törökök példájára — Európában felállította. De ezen nemzeti katonaság csekély volt, más haderőről is kelle gondoskodnia, s ezt egy keresztényi szempontból felvéve utálatos, de politikailag tekintve bámulandó ügyes módon érte el Allah-ed-din.

Látók fennebb, hogy az Erthogrullal bevándorolt törökök száma csekély volt, az ők hősiességüknek is, de főképpen a fennebb említett szerencsés politikai körülményeknek kell tulajdonítanunk gyors fölemelkedésüket. Allah-ed-din átlátta, hogy ezen kis népet gyarapítania kell, hogy a körülmények kezékre ját, szodta világuralomra juthassanak, hogy a trón feletti viszályok s zsarnoki kormányzat miatt felbomlásnak indult byzanci birodalmat elfoglalhassák.

S ezen kettős életkérdést, népszaporítást, hatalmas hadserg szervezését a jenicserék alapítása által érte el.

Egy kissé vad felfogás volt ugyan a meghódított tartományok gyerekeit elragadni a hazától, szülőktől és hiteltől, nem tagadhatni, hogy ez a népjogok nagy megsértése, az emberi jogok lábbal tiporása volt, de Allah-ed-din ugytárszik nagyon furfangos diplomata volt, ki Machiavel tanait mintegy anticipálta, s ha a világtörténetben szettekinünk, láthatunk még sokkal szelidebb 19-dik században is ily törekvéseket, hol nem öntudatlan gyerekeket, kiknek hon és hitről fogalmuk nincsen, hanem egész népet akartak más nyelvre, más hit felvételére erőszakolni, s mégis több

erkölcsör, midőn a jenicserék felállítását ördögi találmánynak, pokoli tervnek kereszteli, akkor a polgárosult Európában többször megújult ily jenicser alkotási törekvéseket ügyes diplomatikai tendenciának nevezi. S vajjon az állandó hadsergek, melyek a nemzet legerősebb fiú ragadják el a hon szívéből, melyek egy aystematics nevelés által minden emberi érzetet kiirtani igyekeznek a lélekből, melyek a honszeretetre teremtett polgárokból vakon engedelmessé gépeket alkotnak, melyek a gyerek által gyakran az anyja, a hon szívébe öldöklő fegyvert veretnek, melyek az ántentől szabadság élvezetere teremtett emberből a szabadság s előrehaladás megátallásának legszörnyetlenebb eszközeit teremtik, melyek a nemzettől a legbatalmasabb productív erő elvonva az ország elszegényedésének legbatalmasabb tényezői, nem Allah-ed-dini jenicser szerkezetek-e?

A jenicserék alkotása volt főképpen az Oszmán dynastia gyors fölemelkedésének legbatalmasabb tényezője, tagadatatlannal segítettve a görög birodalom elstilyedése által, mely annyira ment, hogy Kantakuzen a császár csak hogy békét vásárolhasson, a pogány a hitetlennek nevezett szultánnak a 60 éve; Orkhánnak adta bájos leányát Theodorát nőt (1346-ban), de ezen hatatlan áldozat csak 10 évig tudta visszatartani a törököket, ekkor (1356-ban a Hedesirah 753-dik évében), Szulejmán Orkhán fia átszállott a Hellespontot, Tzypmet, Kallipolist s más városokat bevérve s oda katonai telepeket szállítva Európába plántálta át a később oly veszélyessé vált felhőldat.

Ha Szulejmán lováról leesés következtében nem hal, hihetőleg Byzanczot a világalom szép jegygyűrűjét buzza volna ujjára.

(Folytatjuk.)

Sajtóhiba. Közlebről lapunk tárcájában hibásan áll a „szabadság később elfajult vallásának” e helyett „szabadság később felvirult vallásának”.

Oh de a t. író semmi ilyes megkülönböztetést nem tartott szükségesnek, elég bátorságot érezvén magában, hártározottan kimondani, hogy a mostani leányok mind ferdén vannak nevelve, — s még azt jegyzi meg, hogy ezt állítja nem mondott paradoxont. Ez igaz lehetne, ha űn, s még néhány véleménypártjához szító misogamikus férfi tené a közvéleményt. De minthogy ez nem áll, tehát ez állításnak sincs semmi alapja.

Továbbá megint azt mondja: „hogy tekintsen körül bárki ismerősei körén, s nagyon keveset fog találni, kik csak félig is képesek lennének bivatásuknak megfelelni.“ Ez megint oly merész állítás, hogy valóban ha nem volna az író ismerősei közül többekkel közelebbi ismeretségben, — azt kellene binnem, még eddig csak olyan nők barátságában részesült, kiknek jellemtanulmányozása vezett ily tapasztalatokra.

De minthogy többször volt alkalmam az ellenkezőről győződni meg: ennél fogva csak azt tanácsolhatom, hogy tekintsen körül még egyszer saját ismerői körén, de biggadtabb kedéllyel, s figyelmesebben mint eddig tévé. S ekkor lehetetlen lesz meg nem győződni állításai tulzottsága felől; mert ezek valódi meggyőződés kifolyásai nem lehetnek!

A beszély ellen nincs semmi egyéb kifogásunk, bár helyenként kissé ez is tulzott, de jó irányú, s tanulságos. Csak azok a bevezető sorok ne volnának nemünknek oly általánosan sértő éles kifejezésekkel telve.

Vajon milyen szívvel vennék önk férfiak, ha mi nők, néhány jellemtelen rosz magaviseletű férfiről ítvé, azt mondanák: hogy nincs egy, ki képes volna bivatásának teljesen megfelelni, s érdemesnek érezhetné magát egy jó nő szívére? — Már pedig ilyen bivatásának megfelelni nem tudó férfit alig ha nem lehetne legalább is annyit találni mint nőt.

Am mi nem akarjuk azzal viszonzni az ellentünk elkövetett méltatlankodást, hogy bosszus kedéllyel s elfogulttan ítéltünk.

Nem tartottuk szükségesnek az apró részletezést; ennyi ugy hiszszük elég, sértett érzettünk kifejezésére.

Mi közös érdekből tettük e felszólítást. S nagyon ohajtanók, hogy ne lennének több olyanok, kik a közérdek palástjába burkolódva személyes elfogultsággal lépnek a nyilvánosság terére.

Egy nő többek nevében.

POLITIKAI HIREK.

— Verona, dec. 27. A bécsi „Presse“ írja: Ismét észrevenni a Po és Mincio mellett álló piemonti előőrsek magatartását, hogy viszonyaink Piemonttal naponként feszülnek és az ellenségeskedések ideje újra nem messze van. Az előőrséget a nemzetőröktől megint rendes katonaság vette át, s hol előbb csak egyes patronil-leok czirkáltak, most egész csatársorok vannak felállítva. Kibívosokban sincs hiány, miben főképp az előbbi Türr-osztály egy része tűnik ki, mely a Mincionál áll. Mint-hogy ebben magyarok vagy magyarul beszélők is talál-tanak, gyakran esik, hogy ezek a magyar ezredí kato-nákat csalogatják és szökésre ösztönzik. E hívások gyak-ran avval végződnek, hogy a csalogatást egy pár lővés kíséri. Határsértés is sokszor történik. Így minap is Sa-lotól egy piemonti kis hadihajó a Garda-tón Peschieraig haladt s csak egy osztrák hadi gőzös láttára vette rá ma-gát a visszazavonulásra. Nem tulzás: de Velenceze forma-szerint nyüzsg a piemonti kémektől és katonai vizsgálók-tól s hogy a tulajdon lakók a legkisebb mozgalmról is értesülve a mi itt történik. Nemrég fogtak el itt és Vil-lafrancában ily kémeket, állásainkról birt fontos jegyez-tekkel. Küönben ez nem sokat jelent, a mennyiben itt sok, cs. hivatalt viselő piemonti kém van. Így történik, hogy nálunk, hol oly sokat adnak a hivatali titok meg-tartására, ilyesmit mégis előbb látni meg a „Perseveran-za“ ban vagy „Unione“ban, mielőtt az illető hatóságokkal közöltetett. Az említett lapok mindig részletesen értesít-vek a velencei történetekről s sokszor pontosabb ordre de bataillat tartalmaznak, mint a különböző katonai hiva-talok. A napokban néhány pénzügyi ör, kik a piemonti határokon álltak, szerestől együtt átszöktek az ellen-séghez.

— Az „Aug. Allg. Ztg.“nak írják Caprerából: Egy nagy angol farsaság látogatta meg Garibaldit kis szige-tén, mely Sardinia előtt fekszik. Mint valódi Cincinna-tust, ásóval vállán találtak őt. ű és társai. De ezredes és mások, egészen el vannak foglalva mezei dolguk által, és a földmívelésen kívül még vadásznak és halásznak is. Korán reggel már együtt vannak, a ház előtt, s igazgat-ják az ekéket, javítgatják a halókat. Akkor aztán mi-ndeki saját dolgára megy, s este vidám vacsorára és tár-salgásra gyűlnék egybe. Ilyenkor aztán természetes, hogy a lefolyt csatákról is beszélgetnek, de nemkülönbén a be-következendőkről is. Garibaldi leánya zongorához ül — egyetlen fényűzési czikk a tábornok házában — és hon-dalokat énekel és játszik. Garibaldi jószágá mellett egy embergyűlölő angolnó telepedett le. Nem régiben egy-szer a tábornok a közel Szárdíniára hajózott át vadá-szatra; alig tudták meg érkezését, azonnal örömtűz lobo-zott minden hegyen és a parasztok százankint jöttek ü-d-vözlésre.

— Az Ausztria és Olaszország közt előbb-utóbb kitörendő harcz, az előkészületek után ítvé, gízísi akar lenni. Olaszországban minden harczképes férfi, 18 éves kortól 40 éves korig, összeiratik; a hadesapatok nap-

ról napra közelebb nyomulnak az osztrák határok felé, sőt, mint a „Presse“nek pár számában közölt veronai tu-dósítása mutatja, az olaszok részéről már meg is kezdőd-tek a véres ingerkedések. Fölösleges mondani, hogy au-sztriai részről is az olasz készülételek megfelelő kato-nai intézkedések történnek, mint ezt a tűzer ezredek szabadságosainak Olaszországba behivatása is bizonyítja.

— Turinból írják: Barbier de Tinan admirálak a francia hajóhaddal Gaeta előtt veszteglése a mi po-litikusainkat kétségbeejti, mert azt hiszik, hogy Persano admirálnak nem kellene több, csak a tengerfelőli várfalak előtt megjelenni, s azonnal összeomlanának az ő hajó-ágyúinak dörgése alatt. Más véleményben vannak ugyan a szakértők, kik a szárd hajóhad által eszközözendő szigorú ostromzárra s ezáltal az ostromlottak élelmezésének el-vágására majdnem nagyobb súlyt helyeznek mint a két-ségkívül szintén respectálandó bombázásra. Mely boszan-kodás érzete futja át az egész felszöigetet a Tuileriák két-szín politikája ellen. Így a „Patrie“ ezen szavai: „Olasz-ország legyen előbb maga ura s független, csak akkor szükség tudnia, miként lesz megalakítva“, nem ok nélkül idéztek elő általános bámulatot. Hogyan, kérdik, hát még a megalakítás kérdése nem volna elhatározva? Nem hang-zott volna-e el a Tuileriák palotájáig az olasz nemzet ál-mélatra méltó szavazata: „mi Olaszország egyséjét akarjuk Victor Emanuel alkotmányos királysága alatt? Vagy ottan csak a francziák szavazatjogait kívánják tisz-teletben tartatni, az olaszokét pedig nem? Ily és hasonló kérdéseket hallani utóbbi napokban, s a feleletekben min-dig csak azon erősítés ismétlődik: hisz előre is lehetett látni, hogy Olaszország mint egységes állam éppen a fran-cziáknál találand a legnagyobb nehézségekre. Francia-ország am akarhatja Olaszország függetlenségét; de nem akarja egységét. Már 1821-ben mondá Mai-sonfort: „Olaszország függetlensége s mindenek-előtt annak különböző államokra felosztása szükség hogy óhaja s czélja legyen minden honához hü francia ügyviselőnek.“ És ezen elvet azóta Francia-orzágnak még minden kormánya is híven követte, s miért ne követné e megállapított tételt III. Napoleon is?

— A magyar forradalmi bizottmány törek-véseit a bécsi kormány egy jegyzékben tudatta a fran-czia kormánnyal, és panaszkodott azon pártolás ellen, melyet ezen bizottságok, különösen a párisi, Magyar-ország fellázítására czélzó törekvéseikben, a hivatalos vil-ágban, sőt a császár környezetében istáltnak. Az orosz kormányról is állítják, hogy szintén egy jegyzéket kül-dött ezen tárgyban, és hogy Kisseleff ur Thouvenellel hosszas értekezletet tartott a magyar- és lengyelországi mozgalmak miatt, melyek Sándor czárt nem kis mérték-ben nyugtalanítják. Ezen körülmények közt igen sajátsá-gos egy belga lap azon híre, hogy Granville lord utazása arra czéloz, hogy a francia és orosz kormányok közt most napirenden levő értekezések tárgyát kitudja.

— Kelet-India, ezen tulnyomólag angol ura-lom alatt álló földterület állapotja, a legújabb postával érkezett tudósítások szerint, nem a legmegnyugtatóbb. A bennszülötteknek legtöbb kifogásuk van a jövedelmi adó ellen. E miatt a nyugtalanság igen aggasztó alakot kezd ismét itt ott ölteni; mihez járul még az is, hogy az eu-rópai csapatok régi zászlóaljaiban, — melyeknek legény-sége azt remélte, hogy a királyi csapatokba olvasztatásuk alkalmával, szabad választás fog nekik engedetni, vagy hazamehetni, vagy pedig új foglaló mellett, beállani, — a zendülés szelleme folyvást nagyobb mérvben terjed.

— Az „Opinion Nationale“ Napoleon herczeg köz-lönye szerint, Kossuth legközelebb a londoni garibal-dianus bizottmány elnökehez következő levelet intézett:

London, dec. 20. „Kedves ur! Öszintén fájlalom, hogy nem lehetek jelen azon estélyen, melyre meghivat-tam; de azért nem kevésbbé osztozom önöknek Olasz-ország szabadiója irányában bámulatában. Hősiességre senki sem multa őt felül, polgári erényekre s hazafias önmegtagadásra nézve nagyon kevesen mérközhetnek meg vele. Neve örökké halhatatlan fénynyel fog tűn-dökölni.

Szerencsétlenségre, ama haladás dacára, melyet Olaszország a függetlenség felé tett, az még nem érte el czélját. Ausztria fegyverben áll a Mincio mellett, s még mindig szentségtörő lábával tapossa a szép Velenceze föld-jét. Mindaddig, míg Ausztria vissza nem üzetik, Olasz-ország nem leend egységes, s féltő, hogy függetlensége csu-pán ephemer leend.

Sőt többet mondok; arra nézve, hogy a felszöiget szabadsága biztosítva lehessen, szükséges, hogy Ausztria tehetlenségre legyen juttatva. Európa már megunta ama diplomaiai üres kifogásokat, melyek minden végleges megoldásnak ellenszegülnek. A fegyveres fegyverszünet-tek kimerítik a nemzetek életerejét. Ausztriának, mint nagyhatalmasságnak létezése, vizsályok s forradalmaknak szülő okát képezi.

A dolog ezen helyzetének meg kell szűnnie. A skót nép fölfogja s osztja ezen eszmét; azonban az „angol kor-mány nem osztja saját alatlalóinak véleményében.“ Ezen kormány makacsul ragaszkodik egy oly régi elő-ítélet megörzéséhez, mely szerint Ausztria létele N. Bri-tanniára nézve szükséges lenne. Ezen meggyőződésben az angol férfiak kérelmek s fenyegetésekkel igyekeznek Olaszországot eltéríteni azon tervtől, melynek czélja Ve-lenceze folszabadításában áll, — s minden Magyarorszá-g-bani fölkelés irányában ellenséges indulatot tanusítanak.

Ők annyira mennek, hogy Ausztria érdekében még rendőri szerepet is játszanak s a száműzött magyarok tet-tei s eljárása fölött is öröknek. — Néhány év előtt An-golország háborút folytatott Oroszországgal, mely a Du-nefejedelemségekbe beült; jelenleg ezen hatalmasság szentesíti ama fenyegetést, melyet a czár kormánya ezen tartományok megszállása iránt tesz; — attól félvén, hogy az ausztriai hatalmasság ezen oldalról fenyegetve leend. Most inkább mint valaha, ébren kell lenni.

Kossuth Lajos.

— Varsó. A Lembergben megjelenő „Glos“ czi-mű új lapnak érdekes részleteket írnak azon nagyszerű tüntetésekről, melyek Lengyelország fővárosában az 1830-ki forradalom emlékére tartattak. — November 29-kén néhány ezer ember gyűlt össze a karmeliták templo-mában, hogy ott az utolsó szabadságharczban elesetlelt gyász-istenitiszteleket tartsanak. Az egyházi ünnepély alatt következő ima osztatott ki:

„Téged kérünk jóaságos és hatalmas Isten! azért gyűlekeztünk ide, hogy közös imánk eszközölje ki ke-gyelmedet, és erősítse lelkünket. Hála neked mindenha-tó atyánk, hogy a szolgaság és nyomor ennyi években sem feledtünk el közösen imádkozni; hála neked ezen pillanatért, melyben oltárod előtt összegyűltünk. Boesásd meg őseink bűneit és hibáit, s emlékezzél meg erényeik-ről. És amint a bűnösök unokáit nehez napokkal büntet, ted, ugy engedd azt is, hogy valahára a béke napja mo-solyogjon a te hü vitézeid, papjaid és vértanuid gyerme-keire. Adj kitartást az uralkodóknak. Engedd feltamadni morális Lázaráinkat. Az ifjúság lelkesülttségét erősítsd Gedeon áldozatkésztsége és hősi bátorságának példája által. Sietsed az ítélet napját az elnyomók, s a jutalomét az elnyomottak számára. Add vissza, a mit elvesztünk, s valósítsd meg reményeinket. Ne vigy minket a kísértelbe, de szabadíts meg mihamarabb a gonosztól — Amen. Nincs még oda Lengyelország.“

Varsó helyőrsége egész éjen át fegyverben állott, sőt az ágyukba is lovakat fogtak. Figyelmet érdemel, hogy az orosz rendőrség semmi vizsgálatot vagy elfoga-tást nem tett. — Ugyanazon lap jelenti, hogy Orosz-ország 100 millió rubelnyi kölcsönt vesz fel, magában a bi-rodalomban, s hogy Lengyelországba egy 150,000 főből álló hadsereg van utban. (M. S.)

Gaetát illetőleg jegyzéket küldöttek Párisba a keleti nagyhatalmak, melyben az 1856-ki párisi szer-ződés alapján fejtegetik, hogy a többi hatalmak által el-nem ismert ostrom alkalmat nem nyújthat a tengeri rész-ről teendő ellenséges működéseknek, és hogy az ilysze-rű működések az európai általános jog szempontjából tö-kéletesen törvénytelenek.

— A idegen hatalmak biztosai 30 millió frankban állapíták meg a syriai keresztények részére adandó kár-pótlási összeget; ennek harmadrészét a damaskusi törö-kök fogják fizetni.

— Ujyorkból, e hó 8-áról írják, hogy déli Ca-rolina már egészen ugy viseli magát az északamerikai unio iránt, mint külföld. Roppant mérvben fegyverke-zik, külön postarendszer behozatalával foglalkozik, ten-gerpártjait erdíti, a szövetségtől megengedett szabad utazhatást felfüggeszti s a t Florida szintén kedvet mutat, a szövetségtől elszakadni. A texasi kormányzó mindenkép rajta van, a szövetségviszony fenntartásán, s lelépéssel fenyegetődik, ha az elszakadáspárt, — mely pedig igen erős, törekvéseit érvényesíteni akar-ná Louisiana-ról irtuk, hogy e tartomány a szövét-ségből már tényleg kilépett.

Ujabbak. — Ausztriai Lengyelország-ból egy nagy küldöttség járt Bécsbe, mely Galicziának autonómiaját kívánja helyre-állíttatni és ez országot ugyan oly helyzetben részesíttetni, melyet Magyarország rész-ben már elért, részben pedig még elérni törekszik. A len-gyel nemzetiség fenntartása és az önkormány-zat, e kétfő Galiciza törekvéseinek is sarkpontja. A küldöttség tagjai közt voltak herczegek, grófok, nemesek, doctorok, parasztok és zsidók. A Schmerling miniszter-nél való kihallgatásra ötvenötöt választottak kik magok közül, kiknek elnöke Smolk tudor, az első osztrák parlament voltelnöke, alelnöke Sapieha hg. és Dzier-dussycki gróf. Mint az „Öst. Ztg.“ írja: Schmerling elfogadta a galicziai küldöttségnek három tagját, kik egy

felírást nyújtottak át, melynek főpontjai az ország elosztatlansága, az országos ügyek elintézésére országgyűlés, az iskolák és hivatalokban a lengyel nyelv alkalmazásának kívánatát tartalmazzák, végül kijelentik, hogy a birodalmi tanácsban Galícia magát nem képviselendi.

— Bécsben Schmerling miniszter lemondásáról beszélnek: mert a „P. L.“ szerint ott általános azon meggyőződés, hogy Schmerling és Rechberg gróf azon egy kabinetben nem működhetnek, a „Wien. Ztg.“ pedig az utolsónak a miniszteriumban maradását jelenti.

— Nápoly, jan. 4. A nápolyi király és Szardínia közt alkudozás foly huzamos ideig tartó fegyverszünet iránt.

— A „Morgenpost“ hiteles forrásból tudatja, hogy gróf Teleki László megkegyelmeztetését nem sokára a magyar emigrációnak (10—12 menekültet kivéve) majd minden tagjára kiterjedő amnestia fogja követni. Főügyben már gr. Teleki elfogatása előtt történtek tanácskozások a nevezett lap szerint, s ő felsége személyesen tévé meg e részben a kezdetet.

— Nagy-Körözsön január 5-én a finácok erős akoskodása miatt reggeli 9 órakor a nép összecsozdult. A katonaság kiállott és lött, a nép közül ötön elesetek. A nép ingerült. A megyétől rögtön vizsgáló bizottság kérérik. (P.N.)

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

BÉCSI BÖRZE január 4-én.

		pénzben	áruban		pénzben	áruban
Állam-adósság.				Ausztr. államvaspálya	280.—	281.—
5%-os nemzeti kölcsön	100 frt.	73.40	73.80	Nyugati vasut	194.80	195.—
5%-os metalliques	100 frt.	61.50	61.75	Pardubitz vasut	106.—	107.—
Földtehermentesítések.				Tiszai vasut	147.—	147.—
5%-os magyarországi	100 frt.	6.75	63.25	Déli vaspálya 60% (ex div.)	182.—	185.—
5%-os hársági, horvát és szláv	100 frt.	60.50	61.—	Károly Lajos vaspálya (ex div.)	151.—	152.—
5%-os erdélyi	100 frt.	58.75	59.25	Graz-Köflachi	110.—	112.—
Sorsjegyek.				N.-Szombati 1-ső kibocsátás	20.—	22.—
Trieszti db.	100 ft pp.	111.—	112.—	N.-Szombati 2-ik kibocsátás	60.—	64.—
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	95.—	95.50	Váltók (devisek)		
Budai városközség db.	40 ft s.é.	36.—	36.25	Három hónapra.		
Eszterházy	40 ft pp.	86.—	87.—	Amsterdam 100 holl. ft (86 ft 52 kr a.é.) 3%	—	—
Salm	40 ft pp.	38.—	38.50	Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 1/2%	127.25	127.50
Palffy	40 ft pp.	36.50	37.—	Berlin 100 tellér (150 ft ausztr. értékb.) 4%	—	—
Clary	40 ft pp.	34.50	35.—	M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3%	127.25	127.50
St. Genois	40 ft pp.	37.—	37.50	Hamburg 100 márk-bankó ft (75 ft 85 kr) 2 1/2%	108.50	108.75
Windischgrätz	20 ft pp.	20.50	20.75	London 10 font sterling. (100 ft 23 1/4 kr) 4 1/2%	148.—	148.25
Waldstein	20 ft pp.	26.—	27.—	Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 1/2%	59.—	59.10
Keglevich	10 ft pp.	14.50	15.—	Pénznekem.		
Részvények.				Korona	20.40	—
Nemzeti bank ex div.)		721.—	724.—	Császári arany	7.—	—
Hitelintézet 200 frt.		157.50	159.70	Reccs arany	7.—	—
Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt.		545.—	548.—	Napoleon'sdor	11.90	—
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.		374.—	376.—	Orosz imperiale	12.22	—
Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.		130.—	140.—	Ezüst	48.—	—
Budapesti lánchíd 500 ft pp.		380.—	383.—	A nemzeti kölcsön papir szelvényei	40.—	—
Ejzaki vasut		1940.—	1942.—			

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(3)
3724. p.sz. 1860.

Hirdetmény.

A zilahi cs. kir. ker. törvényszék részéről ezennel közhírré tételik, hogy P. Horváth Miklósnak s másai földbeli jogok József elleni 7000 o. é. forint váltó-követelési ügyében folyó évi december 4-ken jelen szám alá beadott kérelme folytán az utóbbi 65 211 frt 85⁹³/₁₀₀ krra o. é. becsült somályi jöszagának s hozzá tartozóinak végrehajtó közlőre-jelése megengedett, és e évéig a határnapok 1861. mártius 15-éig s április 15-éig, mindenkor 10 órakor délelőtt a törvényszéki irodában — tüzetek ki.

Venni kívánók erre az ok megjegyzéssel hivatnak meg, hogy mindenik 10 % -tól bántépénz összegget letenni, és a megvevő a jöszagon fekvő fizetési ott adósságokat, mennyiben a vételárból kitélik, a törvényszék utasítása szerint magára vállal i köteles; a becsült felvett jegyzőkönyv és a közlő részelt feltételek hitelesített másolatokban az irodában, eredetiben pedig a kő szari cs. kir. ker. törvényszéknek megtekintet, melyekről másolatokat vehetnek; a jöszagon fekvő terülről, ha kívánják, az ottani betáblázási könyvből felvilágosítás fog adni.

Együtt mindazok, kik ezen árverésről irasbeli értesítést nem kaptak, de a jöszagra néző zálogjoggal bírnak, felvilágosítanak, hogy ezt a jöszag e adásig annyival inkább jelentse a törvényszéknek, mivel ellenszéd esetben neknek tulajdonítsák, ha a vételár kifizetése náluk nélkül történik meg, és ők az által, a mennyben a vételár a jelentettek által kimerítettnek — kizártnak.

Zilah, december 6-án, 1860.

NEM HIVATALOS.

(1143) | 1/2 1861.

Cs. kir. szabad. általán kedvelt

ANATHERIN-SZÁJVIZ.

Ára 1 frt 40 kr o. é.

Ezen tíz év óta használatban lévő szájjviz a fog- és szájrészekre nézve mint egyike a legjobb óvszereknek bizonyult be, magas és főúraságok által toltette-eszközül használtatik, névszerint pedig a legkitűnőbb orvosi egyónsége által számos bizonyítványokkal helyeseltetvén, minden további dicséretet fölösleges. Található Bécs minden gyógyszerárában ugyanazon árárt.

FOG-ÓLOM,

melylyel az ember sajátkezűleg dughatja be odvas fogát.

Ára 2 ft 10 kr.

Cs. kir. legm. kiv.

ANATHERIN-FOGPÁSZTA.

Ára 1 ft 22 kr.

NÖVÉNY-FOGPOR

Ára 36 kr a. é.

Bizományosok:

Kolozsvárt: Wolff J. és Kudy J. gyógyszerárakban. Tordán: Wolff G. gyógyszerész. Szegedben: Zóhrer és Müller, Steiner gyógyszerész. Brassóban: Fabick Janos fia és G. Janos fia. Károly-Felhérvárt: Rusz, Wagner könyvtáros. Segesvárt: Misselbacher J. M. Besztercén: Dietrich és Fleischer. Dézsen: Kremer S. Déván: Buchler A. Nagy-Váradon: Janky J. Huzsela. Fogarason: Nehrer. M.-Vásárhelyen: Buchler D. és Fogarasi. Balásfalván: Kovrig T. Szászvároson: Spiecht, Leonhardt J., és Wotch gyógyszer. Szász Régenben: Traugott és Wachner. Zilahon: Ifj. Ábrahám Gábor. Debreczenben: Bezler gyógyszer., Salzman, és Czanak J. urak.

(6)

Előfizetési fölhívas

(1—1)

„BUKURESTI MAGYAR KÖZLÖNY“

1861-dik évi folyamára.

Lapunk az eddiginé nagyobb és tömöttebb alakban fog újévtől kezdve hetenkint egyszer megjelenni. Hogy a „Bukuresti Magyar Közlöny“ szép és magas feladatának megfelelhessen, az eddiginé nagyobb pártolásra van szüksége.

ge, főleg mintán kiadó egyletünk két hónap alatt 5000 piaster cautiot köteles letenni.

Kiadó egyletünk meg van győződve, miszerint a magyar nemzet éppen a mostani nagy napokban pártfogását egy oly laptól nem fogja megvonni, mely távol minden magán nyereszkeletől, zászlóján a nemzetiség, szabadság és testvériség ígét lobogtatja.

Előfizetési díj félre postabérrel **5 frt**, egész évre **10 frt** papir pénzben. Az előfizetési pénzek t. Koos Ferencz urhoz kálvinutca 14 sz. küldendők.

Ha a cs. kir. postahivatalok az előfizetést elfogadják, ez esetben félre 4 frt, egész évre 8 frt papiros pénzben.

A „Bukuresti M. Közlöny“ szerkesztősege.

(851) | 1/2 1861.

(15—15)

Valódi

MOLL SEIDLICZ PORA.

mely a párisi műkiállítás aranyérmét nyert.

Középpontú raktára a „Gólyához“ címzett gyógyszerár Bécsben, és egyedül az alább megnevezett raktárakban kapható.

Figyelmeztetésül. Hogy az én gyártmányaimat a másokéval össze ne cserélhessék, s hogy formáimnak jogtalan bitórlását megakadályozhassam, gyári jegyem „Moll Seidlitz-pora“ ezután nem csak az iskola fedelén, hanem minden fehér papíron, a melyben a poradag foglaltatik, vizíratilag látható lesz.

Ára egy hepcs telt eredeti iskolájának 1 ft 25 kr o. é. Használati utasítással minden nyelven.

E porok számlalan, rendkívüli esetben bebizonyított gyógyhatásuknál fogva minden eddig elő ismert házi gyógyszerek közt bizonynyára a legelső helyre méltandók. A császári nagy birodalom minden részéről hozzánk beküldött több ezernyi hálaírat részletes biznyitványul szolgál, hogy azok rögzített dugulás, emésztetlenség és gyomorégés, továbbá görcsök, vesebetegség, idegbaj, szivdobogás, ideges fofajás, vértörődés, köszvény-szerű tagfájdalom, s végül hysteria, hypochondria, tartós hányási inger stb. esetekben a legjobb eredménnyel használtatik, s a legártalmasabb gyógyszeredmenyt vitat ki. Ezen, már nagy csomaggá nőtt levelezés számlalan bizonyítványait tartalmazza azon szenvedőknek, a kik gyakran, miután az allopathia és vizgyógymódot használtak ezen egyszerű házi szerhez folyamodtak és egészségüket egyszerre és állandóan viszszerherték. Ezen elismerési iratokban a nép majd minden osztálya u. m. tanítók, kereskedők, kézművesek, műészek, mezeti gazdák, tanárok, hivatalnokok, katonák, sőt gyógyszerészek és orvosok is, valamint több oly mindkét nemből való egyének képviselvék, a kiknél azelőtt a leghíresebb gyógyforrások a legkisebb könnyebbülést se idézték elő és a kik csupán a valódi Seidlitz Porok rendszeres használata által lettek tökéletesen egészségesek.

Raktára Kolozsvárt: Ritter Tr. gyógyszerárában. **Besztercén:** Szongol György. **Sz.-Agóthán:** Knall K. gyógyszerész. **Déván:** Buchler A. **Brassóban:** Jekelius F. **Nagy-Szebenben:** Müller gyógyszerész. **M.-Vásárhelyen:** Bucher M. **Burdacs** N. **Bányán:** Haracek. **Nagy-Károlyban:** Schöberl. **N. Váradon:** Janky Antal. **Segesvárt:** Misselbacher. **Szilágy-Somlyón:** Oravecz. **Vajda-Hunyadon:** Marschal. **Zilahon:** Harmath S. F.

A fentebbieknél megrendelhető továbbá a:

Dorsch-halmajola,

Lobry és Portontól, Utrecht, Németalföld.

Eredeti flakókban, használati utasítással

2 frt 10 kr és 1 frt 5 kr o. é.

A Dorsch-halmajola Európa minden orvosi tekintélye által mell és tüdőbetegség, görvélly (Scrophula) angolkorság (Rachitis), rheumatismus és köszvény, rögzített bőrküetés, szemgyulladás, idegbetegség stb. ellen mint kitűnő gyógyszer elismert eredménnyel ren elvényeztet ti.

PYRETHRIN-SZÁJVIZ

a fogak és foghús tisztán és épen tartására. Egy eredeti üveg ára 1 frt 5 kr o. é.

A Pyrethrin-szájjviz tisztán növényi anyagokból áll, s számos kísérlet és tapasztalat által igazolt minden tulajdonokat egyesít magában, minélly-gva az é fogak és foghús minden külső és belső káros befolyás ellen védve, épen tartatnak, sőt az e részeken honos betegségeket legyőzi s a kórányagot tökéletesen eltávolítja.